

Битола - Bitola

Кочани - Kochani

Крива Паланка
Kriva Palanka

Гостивар - Гостивар

Месната хералдика во Република Македонија

Municipal Heraldry in the Republic of Macedonia

Ѓорче Петров
Gyorche Petrov

Арачиново - Arachinovo

Центар - Centar

Вевчани - Vevchani

Другово - Drugovo

Месната хералдика во Македонија доживеа 600 годишен прекин поради владеењето на отоманската империја. Таа повторно се враќа во времето на социјализмот, и затоа силно го носи влијанието на социјалистичката „хералдика“ и пејсажни „грбови“.

Municipal heraldry in Macedonia suffered a 600 year gap due to the Ottoman Empire rule and Islamic view of usage of symbols .

It re-emerged at the time of Socialism, and therefore, strongly bears the influence of the socialist “heraldry” and landscape “Coats of Arms”.

Радовиш - Radovish

Грбовите на општините во Република Македонија Coats of Arms of the Municipalities in the Republic of Macedonia

1 Хералдички грбови (на насловната страна) / Heraldic Arms (on the front page)

2 Близу хералдички грбови / Near Heraldic Arms

2a: Потребно е отстранување на текстот / Needs Text Removal

2b: Отстранување на нехералдичките елементи
Removal of Non Heraldic Elements/

Богданци
Bogdanci

Дојран
Dojran

Могила
Mogila

Неготино
Negotino

Штип
Shtip

Аеродром
Aerodrom

Охрид
Ohrid

Ранковце
Rankovce

3 Можни хералдички грбови / Possible Heraldic Arms

3a: Отстранување на венцот / Taking Wreath Off Shield

3c: Корекција на цртежот / Correction of the Drawing

Василево
Vasilevo

Вранешница
Vraneshnica

Дебарца
Debarca

Кривогаштани
Krivogashani

Свети Николе
Sveti Nikole

Бутел
Butel

Карпош
Karposh

Шуто Оризари
Shuto Orizari

3b: Средување на боите / Fixing the Colors

3c: Средување на елементите / Elements Correction

Боговинје
Bogovinje

Велес
Veles

Македонска Каменица
Makedonska kamenica

Кратово
Kratovo

Росоман
Rosoman

Долнени
Dolneni

Гевгелија
Gevgelija

Ресен
Resen

4 Едвај хералдички грбови / Hardly Heraldic Arms

Врапчиште
Vrapchishte

Гази Баба
Gazi Baba

Желино
Zhelino

Зрновци
Zrnovci

Крушево
Krushevo

Маврово Ростуше
Mavrovo Rostushe

Ново Село
Novo Selo

Осломеј
Oslomej

Прилеп
Prilep

Старо Нагоричане
Staro Nagorichane

Струмица
Strumica

Тетово
Tetovo

Чешиново Облешево
Cheshinovo Obleshevo

Продолжува на стр. 31
Continues on page 31

Јован Јоновски

Месната хералдика во Република Македонија

Најстариот симбол поврзан со територијален ентитет во Македонија е знамето над Скопје прикажано на картата на Ангелино Дулчерти од 1339 година. Но, од втората половина на 14 век, сè до 1912 година, Македонија беше дел од Отоманската Империја, која не употребуваше хералдика поради исламскиот поглед на употребата на слики.

Најстариот модерен општински грб е грбот на град Скопје, кој датира од почетокот на 1930-тите. Скопје, тогашен административен центар на Вардарска Бановина на Кралството Југославија, беше меѓу првите градови, на делот од кралството кое не беше дел од Австро-Унгарската Империја, кој се здоби со грб.

Овој грб е пример за пејзажната хералдика, која покажува камен мост со река под него, тврдина и околни планини. Истата идеја беше искористена и за дизајнот усвоен во 1941 година, кога за време на Втората светска војна, Скопје е окупирано од Царството Бугарија.¹

По Втората светска војна, Република Македонија имаше неколку територијални поделби. Најдолготрајната територијална организација е онаа од 1965 до 1996 година, која даде 32 општини.² Немаше посебен закон, со оглед на тоа дека територијална организација беше регулирана со Уставниот закон, каде што, пак, не се споменуваа грб или знаме на општините.

Во 1970 година, кога Милош Константинов напиша статија за општинската хералдиката, само седум општини одговориле позитивно на неговото прашање дали користат грб.³ Тоа биле: Скопје, Битола, Куманово, Крушево, Охрид, Струга и Радовиш. Пет општини одговориле негативно, а преостанатите воопшто не одговориле. Сите грбови беа дизајнирани на социјалистички начин.

Територијалната организација од 1996 година даде 123 општини и градот Скопје со специјален статус.⁴ Овој закон прв пат се обиде, некако, да го регулира подрачјето на општинската хералдика. Законот им овозможи на општините да имаат грб и знаме.

Член 7 на овој закон гласи:

Единиците на локалната самоуправа можат да имаат свој грб и знаме.

Грбот и знамето на општината (во натамошниот текст грб и знаме) се разликуваат од грбот и знамето

Jovan Jonovski

Municipal Heraldry in the Republic of Macedonia

Republic of Macedonia, once part of Yugoslavia, gained its independence in 1991. It is a landlocked country in the Balkan Peninsula in South East Europe with about 25,000 km² and just over 2 million inhabitants.

The oldest symbol associated to a territorial entity in Macedonia, is the flag over Skopje shown on the Angelino Dulcerti map of 1339. But from the second half of 14c until 1912 Macedonia was part of the Ottoman Empire, which did not use any heraldry due to the Islamic view of usage of images.

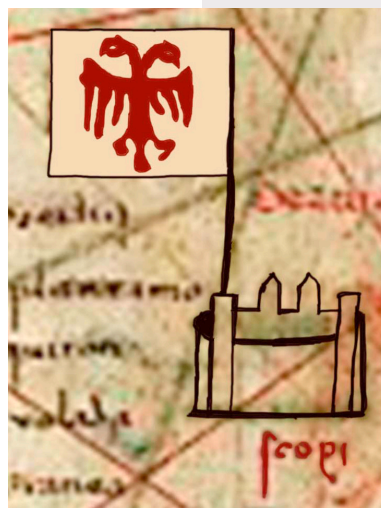
The oldest modern Municipal Coat of Arms is the Arms of the Capital, Skopje, dating from the beginning of the 1930s. Skopje was then the administrative centre of Vardar Banovina of the Kingdom of Yugoslavia. It was among the first cities of the part of the kingdom that was not once part of Austria-Hungarian Empire to acquire Arms. An example of landscape heraldry, the Arms show the stone bridge with the river beneath, the fortress, and the surrounding mountains. Similar idea was used for a design established in 1941, when was occupied by the Kingdom of Bulgaria during WWII.¹

After WWII, the Republic of Macedonia had several territorial divisions. The longest lasting territorial organization was from 1965 to 1996, which gave 32 Municipalities.² There was no specific Law, since territorial organization was regulated by the Constitutional Law, which did not mention Coats of Arms or Flags of the municipalities.

By 1970, when Milosh Konstantinov wrote his article on Municipal heraldry, just seven municipalities replied positively to his enquiry whether they used a Coat of Arms.³ Those were: Skopje, Bitola, Kumanovo, Krusevo, Ohrid, Struga and Radovis. Five Municipalities answered negatively, and the rest did not bother to answer. All Coats of Arms were designed after the socialist fashion.

The territorial organization of 1996 made 123 Municipalities and the capital City of Skopje with special status⁴. For first time this law attempted to regulate somehow the area of Municipal heraldry. The Law allowed the Municipalities to have Coats of Arms and flags.

Article 7 of this Law reads:

Знамето на Скопје, Ангелино Дулчерти, 1339 / Flag over Skopje, Angelino Dulcerto, 1339

на Република Македонија и од грбовите и знамињата на другите општини, како и од грбовите на другите земји и од грбовите и знамињата на општините во други земји.

Грбот и знамето се разликуваат од грбовите и знамињата на меѓународните организации во другите земји.

Начинот и постапката за утврдување грб и знаме е регулирана со Статутот.

Грбовите и знамињата на општините можат да се користат по регистрацијата од страна на институцијата на државната управа надлежна за локална самоуправа.⁵

Подоцна, новата територијална организација од 2004 година го намали бројот на општините на 84 и градот Скопје со посебен статус.⁶

Член 10 од новиот закон пишува.

(1) Општината може да има свој грб и знаме.

(2) Грбот и знамето на општината (во натамошниот текст: грб и знаме) се разликуваат од грбот и знамето на Република Македонија и грбовите и знамињата на другите општини и на градот Скопје.

(3) Грбот и знамето се разликуваат од грбовите и знамињата на други држави, локалните влади на други земји и меѓународни организации.

(4) Начинот и постапката за утврдување грб и знаме е регулирано со Статутот.

(5) Министерството надлежно за вршење на работите кои се однесуваат на локалната самоуправа води регистар на грбови и знамиња на општините во Македонија.

(6) Грбот и знамето можат да се користат по уписот во регистарот од став 5 на овој член.

(7) Министерот надлежен за вршење на работите поврзани со локалната власт ја пропишува содржината и начинот на водење на регистарот од став (5) на овој член.⁷

Овие два закони регулираат барем некои аспекти на општинската хералдика и вексилологија во Република Македонија. Оваа регулатива ја стави Македонија во категоријата земји со некаков тип на „хералдички“ авторитет, кој е поврзан со извршната власт.⁸

Двата закони, кои само ја регулираат регистрација на грбовите, би можеле да се сведат на три главни точки:

1. Секоја општина има право да има свој грб и знаме.

The Units of the local Self-government [Municipalities] may have their own Coat of Arms and flag.

Coat of Arms and flag of the municipality (hereinafter referred as Coat of Arms and flags), differ from the Coat of Arms and the flag of the Republic of Macedonia and Coat of Arms and the flag of other municipalities, as well as the Coats of Arms of other Countries and the Coat of arms and the flag of municipalities in other Countries.

Coat of Arms and flag differ from Coat of Arms and the flags of other countries of international organizations.

The manner and procedure for determining the Coat of Arms and the flag is regulated by the Statute.

*Coat of Arms and flag of the Municipalities may be used after the registration by the institution of State Administration in charge of local Self-government.*⁵

Later, the new territorial organization of 2004 reduced the number of municipalities to 84 plus the City of Skopje with special status⁶.

Article 10 of the new Law reads.

(1) *Municipality may have their own Coat of Arms and flag.*

(2) *Coat of Arms and flags of the municipality (hereinafter referred Coat of Arms and flags), differs from the Coat of Arms and the flags of the Republic of Macedonia and Coat of Arms and the flag of other municipalities and the City of Skopje.*

(3) *Coat of Arms and flag differ from Coat of Arms and the flags of other countries, local governments of other countries and international organizations.*

(4) *The manner and procedure for determining the Coat of Arms and the flag is regulated by the statute.*

(5) *The Ministry responsible for carrying out activities relating to local government keeps a register of Coat of Arms and flags of municipalities in Macedonia.*

(6) *Coat of Arms and flag may be used after the registration in the register under paragraph (5) of this article.*

(7) *The Minister responsible for carrying out activities related to local Government shall prescribe the content and manner of keeping the register under paragraph (5) of this article.*⁷

These two laws regulate at least some aspects of Municipal Heraldry

Грбовите на Охрид и Скопје,
регистрација во СОИС
11.07.1967/ Arms of Ohrid and
Skopje, registration in WIPO
07.11.1967

2. Општините имаат право да одлучуваат за процесот на добивање грб и знаме и тоа треба да биде наведено во Статутот на Општината.

3. Постои Регистар за грбови и знамиња на општините, кој се наоѓа во Министерството за локална самоуправа.

Во реалноста, во текот на последните 15 години, практиката покажа неколку работи:

1. Некои општини сè уште го немаат решено прашањето за грбот. Овој процес сè уште трае.

2. Терминот грб го нема своето вистинско, хералдичко значење, но се користи за да означи каков било симбол. Како што ќе видиме подоцна, некои од општинските симболи не можат да се класифицираат како грб дури и под најшироката дефиниција на грб.

3. Речиси сите општински статути се едноставно копирани еден од друг, и на текстот за добивање грб, вели дека грбот треба да се добие преку конкурс. Општината потоа назначува комисија, обично без никаков хералдички опит, која го спроведува конкурсот и која го предложува „победничкиот“ предлог до Советот на Општината. Речиси сите конкурси гласат:

„Грбот треба да содржи елементи кои ги претставуваат историската традиција, културното наследство, пејзажните карактеристики, географските, економските и други карактеристики на дадената општина“.⁹

Оваа комисија најчесто нема никаква врска со хералдиката, и обично на овој процес за утврдување грб се гледа како на обична јавна набавка каде што се вклучени парите без објективни критериуми за тоа која понуда ќе победи. Често, локалниот патриотизам игра значајна улога.

Регистрацијата се врши во Регистарот на грбови и знамиња на единиците на локалната самоуправа, кој се чува во Министерството за локална самоуправа, со назначен службеник за вршење на процесот на регистрација. Службеникот само ја проверува постапката според следните критериуми:

1. Документација за регистрација е компетирана.

2. Општинскиот Статут има член кој го регулира утврдувањето грб и знаме.

3. Процесот на добивање грб и знаме се врши според општинскиот Статут.

4. Ако постои текст на грбот или знамето, дека тој е прво напишан на македонски јазик и кирилско писмо, а потоа на јазикот на малцинствата, доколку е

and Vexillology in the Republic of Macedonia. This Regulation put Macedonia in the category of countries with some type of "heraldic" authority connected to the executive government⁸.

The two laws only regulate the registration of Arms, we could boil it down to three main points:

1. Every Municipality has the right to have its own Coat of Arms and flag.

2. Municipalities have right to decide on the process on obtaining Arms and flag and it should be stated in the Municipality's Statute.

3. There is a Register for the Coat of Arms and Flags of the municipalities, held at the Ministry of Self-Government.

In reality, during last 15 years, the practice has shown several issues:

1. Not all the municipalities have decided to have a Coat of Arms. This process is still ongoing.

2. The term Coat of Arms is not regarded in its actual heraldic meaning, but is used generally, to mean a symbol. As we will see later, some of the municipal symbols could not be classified as a Coat of Arms even under the broadest definition of Arms.

3. Almost all Municipal Statutes are simply copied one from another. The Article about obtaining a Coat of Arms states that the Coat of Arms should be obtained through a general

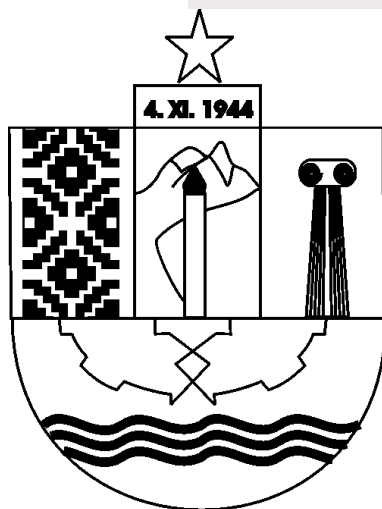
public competition. The Municipality then constitutes a commission, usually with no heraldic background, to oversee the competition and to propose the "winning" proposal to the Municipal Council. Almost all Calls for proposals states:

"The Arms should include elements that represent the historical tradition, cultural heritage, landscape characteristics, geographical and economic, and other characteristics of the given Municipality"⁹

Since this commission most often has nothing to do with heraldry, usually the competition is looked upon as a regular public bid where money is involved, with no objective criteria as to who wins the bid. More often than not, local patriotism plays a significant role.

Registration is done in the Register of the Coat of Arms and Flags of the Units of Local Self-Government which is kept at the Ministry of Local Self-Government, with an appointed clerk to perform the process of registration. The clerk only checks administrative procedure against the following criteria:

1. The paperwork for Registration is complete.

Грбот на Битола донесен на 11 април 1964 година. Класичен пример на социјалистичка хералдика запчаник, и со неизбежните ѕвезда петокрака и датумот на ослободување во текот на Втората светска војна/ Arms of Bitola, dating 11 april 1964. Classical example of Socialist heraldry with powerwheel and inevitable five point star and the date of liberation from WWII.

применливо.

Нема хералдичка или други експертиза на предлозите, освен добиеното мислење од Државниот завод за индустриска сопственост дека грбот не е сличен на другите регистрирани грбови и знамиња во бтер на СОИС (WOIP).

Откако документација е комплетирана, грбот се запишува во Регистарот каков што е предложен. Потоа се издава документот дека грбот и знамето може да се користат.

Со други зборови, не постојат никакви стандарди, ниту систем за добивање хералдички грб.

Но, бидејќи законот не пропишува никакви казнени мерки, многу општини избираат воопшто да не ги пријавуваат своите грб и знаме.

Можат да се забележат и некои позитивни чекори, има општини кои директно или индиректно побараа Македонското хералдичко здружение да го види само потесниот избор на предлози и да укаже кои од нив се хералдички. Сепак, Советот на Општината може да не ја прифати одлуката на Комисијата за добивање грб и знаме ако не ми се допаѓа предлогот, посочен како хералдички.¹³

Постојат и други охрабрувачки моменти, како неколку општини кои ги променија своите стари нехералдички грбови со подобри.

Општинските грбови

Хералдичката практика беше прекината повеќе од пет века поради отоманските исламски власти, а повторното појавување на хералдиката во Република Македонија е во социјалистичкиот период, и на тој начин социјалистичката хералдика има силно влијание, особено со пејзажниот концепт како најраширен концептот на општински „грб“ во Република Македонија. Основната хералдичка идеја за користење општи симболи, како што се користат во хералдичката традиција, кои претставуваат специфични својства и квалитети, е прилично нова и тешко доаѓа на своето место. Наместо тоа, дизајнот на грбовите е повеќе „стави сè што можеш на штит“, со конкретни реални елементи дури и со фотографска презентација.

Во оваа студија, нашата цел е да се погледнат општинските грбови низ основниот концепт на хералдиката: употреба на симболи наместо вистинска презентација. Ќе се класифицираат сите 83 општински грбови собрани од „Википедија“.^{11 14} Главниот критериум е: колку блиску тие можат да

2. The Municipality Statute has an Article regulating the obtaining of Arms and flag.

3. The process of obtaining the Arms and the flags is done according the Municipality Statute,

4. If there is a text in the Arms or flag, that it is first written in Macedonian language and in Cyrillic alphabet and then in the language of the minorities, if applicable.

There is no heraldic or other expertise applied to the proposal, apart from the Opinion obtained from the State Office of Industrial Property that it is not similar to other registered Arms and Flags in the бтер of WIPO.

Once the paperwork is done, the Arms enter the Register as proposed. And the document is issued that the Arms and flags could be used.

In other words, there are not any standards nor system in obtaining heraldic Arms.

However, since the Law does not prescribe any punitive measures, many Municipalities choose not to register their Arms and Flags at all.

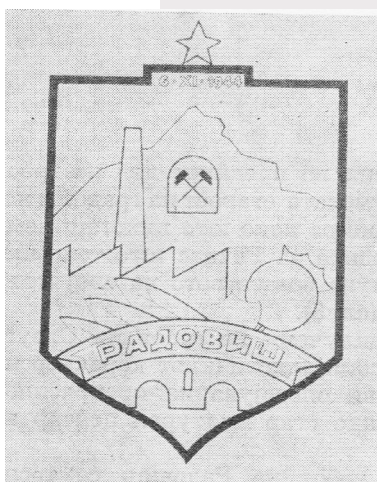
Some positive steps could be seen as there are some municipalities that directly or indirectly ask the Macedonian Heraldry Society to see (only) the shortlisted proposals and to indicate which ones are heraldic. However, the Municipal council may overrule the decision of the Commission for Obtaining the Coat of Arms and flag if they do not like a proposal indicated as heraldic.¹⁰

There are other encouraging moments, as several municipalities replaced their old non-heraldic Coat of Arms with a better one.

The Municipal Coat of Arms

Since the heraldic practice has been interrupted for over 5 centuries by Ottoman Islamic rule, the re-emergence of heraldry in the Republic of Macedonia is in the socialist period. Therefore the influence of socialist heraldry is strong, with the landscape concept as the most prevalent concept of Municipal “Coat of Arms” in the Republic of Macedonia. The core heraldic idea of usage of general symbols, as used in the heraldic tradition, to represent specific attributes and qualities is rather new and is hardly getting to its proper place. Rather, the design of Arms is more “put all you can on a shield” with specific real elements and near to photographic presentation.

In this study, our aim is to look for the basic concept of heraldry: usage of symbols rather than real presentation. We will classify all 83 Municipal Arms gathered from

Грбот на Радовиш, во 1970 година, класична социјалистичка хералдика, со фабрики и житни култури, Повторно звезда петокрака и датумот на ослободување/
Arms of Radovich, as of 1970, classical Socialistic heraldry with factories and corps. again the five pointed star and the date of liberation.

бидат, прво на концептот на употреба на симболите, и второ, до континенталната хералдичка традиција и практика. Затоа, процената на општинските грбови ќе биде поблиску до континенталната хералдика, а оние од „чистата“ хералдичка традиција може да ги класифицираат во пониска категорија од онаа во која се појавуваат во оваа студија.

Општинските грбови се класифицирани во пет општи категории и повеќе поткатегории укажувајќи што треба да се направи со грбовите за да станат хералдички.

1. **Хералдички грбови**, грбови што може да се сметаат како хералдички;
2. **Близу хералдички грбови**, грбови што може да се сметаат како хералдички, со мали корекции;
3. **Можни хералдички грбови**, грбови што можат да бидат преработени во хералдички;
4. **Едвај хералдички грбови**, грбови што можат да биде преработени во хералдички со сериозен редизајн и со намалување на бројот на елементи;
5. **Нехералдички грбови**, грбови што се без можност за хералдизација.

1. Хералдички грб

Во оваа категорија имаме 10 грбови во две поткатегории, едноставни грбови и посложени грбови. Ова е само условна поделба. Едноставни грбови: Арачиново, Вевчани, Другово, Центар, Гостивар. И посложени грбови: Битола, Ѓорче Петров, Кочани, Крива Паланка и Радовиш.

2. Близу хералдички

Во оваа категорија имаме 11 грбови во три поткатегории: 2а: Отстранување на текстот; 2б: Отстранување на нехералдичките елементи; 2в: Исправка на цртежот.

2а грбови: Богданци, Дојран Могила, Неготино и Штип.

2б грбови: Аеродром, отстранување на непознатиот објект под изгрејсонцето; Охрид, отстранување на симболот на Конвенцијата за светско наследство и текстот; Ранковце, отстранување на неолитската камена гравура на птици.

2в грбови: Бутел, мала прераспределба на елементите; Карпош, врамување на билетите да се усогласат со законот на тинктура; Шуто Оризари, одредување на боите за да се усогласат со законот на тинктура.

3. Можни хералдички

Во оваа категорија има 13 грба во 3 поткатегории: 3а: тргање на венцот (и текстот) надвор од штитот,

the Wikipedia.¹¹¹² The main criterion is how close they can be, first to the concept of usage of symbols, and then to the continental heraldic tradition and practices. Therefore, assessing the Municipal Arms will be more close to continental heraldry, and those from more “pure” heraldic tradition may classify them in a lower category than they appear in this study.

The municipal Arms are classified into five general categories, and further sub-categories indicating what should be done to achieve heraldic Arms.

- 1 **Heraldic Arms**, Arms that could be considered as heraldic,
- 2 **Near Heraldic Arms**, Arms that could be considered as heraldic with minor corrections,
- 3 **Possible Heraldic Arms**, Arms that could be redone in an heraldic manner,
- 4 **Hardly Heraldic Arms**, Arms that could be redone in an heraldic manner with serious redesign, and reducing the number of elements.
- 5 **Non Heraldic Arms**, Arms with no chance of heraldisation.

1. Heraldic Arms

In this category we have 10 Arms in two sub-categories, Simple Arms and More complex arms. This is only a provisional division. Simple Arms: Arachinovo, Vevchani, Drugovo, Centar, Gostivar. More complex arms: Bitola, Gjorche Petrov, , Kochani, Kriva Palanka and Radovich.

2. Near Heraldic

In this category we have 10 Arms in three sub-categories 2a: Removal of text; 2b: Removal of non heraldic elements; 2c: Correction of the drawing.

2a Arms: Bogdanci, Mogila, Negotino and Shtip.

2b Arms: Aerodrom, Removal of the unknown object below the rising sun; Ohrid, removal of the World Heritage Convention symbol and the text; Rankovce, removal of the neolit stone carved birds.

2c Arms: Butel, small redistribution of the elements; Karposh, needs fimbriation of the bullets to comply with the law of tincture; Shuto Orizari, fixing the colors to comply with the law of tincture.

3. Possible Heraldic:

In this category there are 10 arms in 3 sub-categories: 3a: Placing of the wreath (and text) off the shield, 3b: Fixing the color (removing the text), and 3c: Elements correction (removal of text).

Стариот грб на Арачиново/ The old Arms of Arachinovo

3б: одредување на бојата (отстранување на текст), и
3в: корекција на елементи (отстранување на текстот).

3а грбови: Василево, Вранешница, Дебарца, Кривогаштани, Свети Николе.

3б грбови: Велес, Кратово, Македонска Каменица, Росоман.

3в грбови: Долнени, Гевгелија, Ресен.

4. Едвај хералдички.

Во оваа категорија имаме 13 грба без поткатегија.

4а грбови: Врпчиште, отстранување на трите триаголници кои излегуваат од челото и менување на боите, Гази Баба, отстранување на венцот, лаковите и текстот; Желино, отстранување на венцот и текстот, одредување на боите; Зрновци, претставувањето на пејзажот како едно поле; Крушево, планините да се претстават како хералдичка поделба со човекот кој држи знаме, кој излегува од поделбата, во основа дрвен топ, Маврово Ростуше, користење тркало наместо турбина, отстранување на патиштата/реките; Ново Село, рedefинирање на зеленилото и отстранување на текстот; Ослomeј, промена на силуетата на фабрика со други хералдички елементи; Прилеп, отстранување на непознатите симболи во главата и во основата; Старо Нагоричане, отстранување на текстот и рамката; Струмица, одредување на бојата и пејзажните елементи, Тетово, користење друг симбол за кука, средување на боите; Чешиново-Облешево, сонцето да биде на целата област, отстранување на сите птициод штитот.

5. Нехералдички

Во оваа категорија се останатите 37 грба во четири категории: 5а: Реален пејзаж, 5б: Симболичен пејзаж, 5в: Квазихералдички и 5г: Лого.

5а грбови: Дебар, Демир Капија, Градско, Зелениково, Кисела Вода, Лозово, Пехчево, Студеничани, Сопиште, Чашка, Јегуновце.

5б грбови: Карбинци, Илинден, Новаци, Петровец, Теарце, Центар Жупа, Конче.

5с грбови: Босилово, Винаца, Делчево, Демир Хисар, Зајас, Кичево, Куманово, Македонски Брод, Пласница, Струга и Пробиштип.

5д грбови: Берово, Брвеница, Валандово, Кавадарци, Липково, Сарај, Чаир, Чучер Сандево.

Заклучок

Општинската хералдика во Македонија се карактеризира со висок процент на нехералдичка и т.н. пејзажна социјалистичка хералдика. Од 83 грба, 37 или 45 отсто се нехералдички, дури ниту, пак, може да се направат хералдички. Заедно со едвај хералдички 13, или 16 отсто, сочинуваат 60 отсто нехералдички.

Иако постои некаков пропис за општинската хералдика, во врска со официјалниот регистар, не постои регулатива која ќе ги принуди општините грбот да биде хералдички

3а Arms: Vasilevo, Vraneshnica, Debarca, Krivogashtani, Sveti Nikole.

3b Arms: Veles, Kratovo, Makedonska Kamenica, Rosoman.

3c Arms: Dolneni, Gevgelija, Resen

4. Hardly Heraldic.

In this category we have 13 Arms with no subcategory.

4a Arms: Vrapchishte, removal of three bendlets issuing from chief sinister and changing colors; Gazi Baba, removal of the wreath, arch and the text; Zhelino, removal of the wreath and text, fixing colors; Zrnovci, applying on a shield, representing the landscape as one field; Krushevo, mountains presented as a heraldic division with the man issuing from the division holding a flag, in base a wooden gun; Mavrovo Rostushe, turning it to an heraldic composition using a waterwheel instead of a turbine, removing the roads/flowing rivers; Novo Selo, redefining of the green thing and removal of the text; Oslomej, changing the factory silhouette with some other heraldic representation; Prilep, removal of the unknown symbols in chief and in base; Staro Nagorichane, removal of text, and bordure; Strumica, fixing of color and landscape elements; Tetovo, use different symbol for a house, fix colors; Cheshinovo – Obleshevo, sun to be on entire field, removal of all the birds off shield.

5. Non Heraldic

In this category there are remaining 37 arms in four subcategories: 5a: Realistic landscape, 5b: Symbolic landscape, 5c: Quasi heraldic and 5d: Logos.

5a Arms: Debar, Demir Kapija, Gradsko, Zelenikovo, Kisela Voda, Lozovo, Pehchevo, Studenichani, Sopishte, Chashka, Jegunovce.

5b Arms: Karbinci, Iinden, Novaci, Petrovec, Tearce, Centar Zhupa, Konche.

5c Arms: Bosilovo, Vinica, Delchevo, Demir Hisar, Zajas, Kichevo, Kumanovo, Makedonski Brod, Plasnica, Struga and Probishtip.

5d Arms: Berovo, Brvenica Valandovo, Kavadarci, Lipkovo, Saraj, Chair, Chucher Sandevo.

Conclusion

Municipal Heraldry in Macedonia is characterized by a high percentage of non-heraldic and landscape socialistic “heraldry”. Out of 83 Arms, 37 or 45% are Non-Heraldic, nor can be even made heraldic. Together with the hardly heraldic 13 or 16% makes 60% non-heraldic.

Although there is some regulation of the Municipal heraldry with an official Register, there is no regulation that requires Municipal Arms to be heraldic.

грб. А потребно е регулатива за да се има хералдички грб. Ова може да се постигне на два начина: Прво, да има услов во конкурсот - да се наведе дека предлозите треба да бидат хералдички. И второ, треба да постои регулаторно тело за да ја потврди хералдичноста на пристигнатите или веќе изгласаните предлози од страна на Советот на Општината.

- 1 Протокол № 8. Скопска градска општина, 12 јули 1941. [Protocol # 8, Skopje City Municipality, July 12, 1941]
- 2 Измени на уставниот закон на СРМ. Службен весник на Социјалистичка Република Македонија, 2/65, 25 јануари 1965. [Changes of the Constitutional Law of SRM. Official Gazette of the Republic of Macedonia, 2/65, Jan 25, 1965]
- 3 Милош Константинов, „Седум градски грбови“, *Македонски архивист*, број 1, Здружение на архивистите на СРМ, Скопје, 1970. [Milosh Konstantinov, "Seven City Arms", *Macedonian Archivist*, #1, Association of Archivists of the SRM, Skopje, 1970].
- 4 Закон за територијалната поделба на Република Македонија и определување на подрачјата на единиците на локалната самоуправа (Службен весник бр 49/96, 14 септември 1996), [Law on territorial division of the Republic of Macedonia and determination of the area of the units of local Self-Government (Official Gazette, 49/96, Sep. 14, 1996)].
- 5 Закон за локалната самоуправа (Службен весник бр 52/95, 1 ноември 1995), [Law on Local Self-Government (Official Gazette, 52/95, Nov. 1, 1995)]
- 6 Закон за локалната самоуправа (Службен весник бр 55/04, 16 август 2004)
- 7 Закон за локалната самоуправа (Службен весник бр 5/02, 29 јануари 2002)
- 8 Стојан Антонов, БХВО, 15 октомври 2008. [Stoyan Antonov, BHVS, Oct. 15 2008].
- 9 Член 2, Одлука за начинот и постапката на утврдување на грб и знаме на Општина Карпош, Гласник на Општина Карпош, гласник 2005 број 6 од

A regulation is needed in order to have heraldic Coat of Arms. This could be achieved in two ways: First, to have a condition that the public invitation for bids must state that the proposals need to be heraldic. And second, there should be a regulatory body to confirm the heraldry of the proposals/already voted on by the Municipal Council.

- 20 јуни 2005. [Article 2, Decision on the way and procedure for determining the Coat of Arms and flag of the Municipality of Karposh, Gazette of Municipality of Karposh, Gazette 2005, #6 of June 20, 2005]
<http://ipserver.skopje.gov.mk/e-skopje/sluzben%20glasnik%20so%20konverzija.nsf/82aa49069edfbbb780256a22004ba9e0/735813a500e31f1fc1257046002db158?OpenDocument> 27-07-2012.
- 10 This happened in 2011 with the municipality of Probishtip.
- 11 Грбови на општините во Македонија [Coat of Arms of the Municipalities in Macedonia]
http://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%80%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5_%D0%B2%D0%BE_%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0 on 1 August, 2012.
- 12 The Register of Coat of Arms and Flags of the Units of Local Self-Government, although a public document, has not been accessible to us in spite of many attempts over the last 10 years.
- 13 Ова се случи со општина Пробиштип во 2011 година.
14. Регистарот на Грбови и знамиња на единиците на локална самоуправа, иако е јавен документ, не ни е достапен, и покрај многуте обиди во последните 10 години.

Стојанче Величковски Перипетиите со грбот на Крива Паланка

Општина Крива Паланка, во македонската хералдика ќе биде забележана по две интересни работи. Очигледно е дека под вилијание на таканаречените „пејсажни грбови“ или „генералски грбови“, меѓу кои е и грбот на Скопје како главен град на Република Македонија, преставата за тоа што е грб кај обичниот човек во Република Македонија е значително „изместена“ од вистинската престава за хералдички грб. За жал, во тој контекст најчесто се и рамислувањата на членовите на комисијата за избор и утврдување на грбовите и знамињата кои се дополнително оптоварени со своите партиски бои и симболи.

Во такви услови, авторот Стојанче Величковски, проценил кои елементи ќе бидат прифатливи од кривоаланчани: манастирот св „Јоаким Осговски“ и специјалитетот кривоаланечкиот симиот.

Манастирот е претставен со

Првата варијанта на грбот на Крива Паланка, актуелната е прикажана на предната корица/ The first version of the Arms of Kriva Palanka, the actual one is shown on the front cover

Stojance Velickovski Vicissitudes of the Coat of Arms of Kriva Palanka

Municipality of Kriva Palanka will be recorded in the Macedonian local heraldry. It is obvious that under influence of so-called “landscape Arms” or “General’s Arms”, including the Arms of Skopje as its capital, the idea of what an arms should look like, the common man in the Republic of Macedonia is significantly “displaced” from the true representation of heraldic Coat of Arms. Unfortunately, in this context, usually the ideas of the members of the Committee of determining the Arms and Flags that are further burdened by their party colors and symbols.

In these circumstances, the author, Stojanche Velichkovski estimated which items will be acceptable for the citizens of Kriva Palanka: Monastery of St. “Joachim of Osogovo” and the local speciality, Kriva Palanka simit.

The monastery is represented by a stylization of most known part, of twelve domed roof of the three nartexed basilica (a masterpiece of one of the most famous Macedonian

5 Без можност за хералдизација / Beyond Repair

5a: Реалистични пејсажи / Realistic Landscapes

Дебар
Debar

Демир Капија
Demir Kapija

Градско
Gradsko

Зеланиково
Zelenikovo

Кисела Вода
Kisela Voda

Лозово
Lozovo

Пехчево
Pehchevo

Студеничани
Studenichani

Сопиште
Sopishte

Чашка
Chashka

Јегуновци
Jegunovci

Грбот на главниот град Скопје, иако претставува пејсажна композиција, потпаѓа во групата на 2c, бидејќи има еден главен елемент, еден секундарен и еден терцијален, така што може да се претстави со хералдичка композиција.

The Coat of Arms of the capital Skopje although is a landscape composition, according to this classification would fall in the group 2c, since it has one main charge, one secondary and a tertiary, so it can be presented with heraldic composition.

5b: Символични пејсажи / Symbolic Landscapes

Илинден
Ilinden

Карбинци
Karbinci

Конче
Konche

Новаци
Novaci

Петровец
Petrovec

Тearце
Tearce

Центар Жупа
Centar Zhupa

5c: Квази хералдички / Quasi Heraldic

Босилово
Bosilovo

Виница
Vinica

Делчево
Delchevo

Демир Хисар
Demir Hisar

Заяс
Zajac

Кичево
Kichevo

Куманово
Kumanovo

Македонски Брод
Makedonski Brod

Пласница
Plasnica

Струга
Struga

Пробиштип
Pribishtip

Грбот на Република Македонија според оваа класификација би потпаднал во групата 4. Грбот може да стане хералдички, но со големо преуредување и исфрлање на непотребни елементи

The coat of arms of Arms of the Republic of Macedonia, according this classification, would fall in group 4. The Coat of Arms can be made into heraldic, but with a big makeover and disposal of unnecessary elements.

5d: Логоа / Logos

Берово
Berovo

Валандово
Valandovo

Кавдарци
Kavadarci

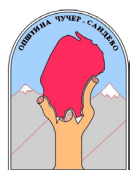
Липково
Lipkovo

Сарај
Saraj

Чаир
Chair

Чучер Сандево
Chucher Sandevo

Брвеница
Brvenica